

SPIS TREŚCI

WSTĘP	13
I. PREHISTORIA KULTURY FIZYCZNEJ	23
II. STAROŻY TNY BLISKI WSCHÓD	28
Mezopotamia, Asyria i Babilonia	29
lauromachie, zapasy i hippika Herytów.....	32
Persja i jej <i>zurkbaneh</i>	33
Sprawnos'ć fizyczna i gry starożytnego Egiptu.....	37
Walki wręcz	38
Pięściarstwo i podnoszenie ciężarów	38
Szermierka na zwoje papirusów i kije.....	39
Pływanie.....	40
Wioślarstwo	41
.....	41
Rydwany i jazda konna	42
Skok wzwyż.	43
C.ry z pilk.j.....	43
Łuczniectwo	43
Gry zręcznościowe	44
Higiena i medycyna	45
Fenicja i Kartagina	46
Łuczniectwo i rydwany Hyksosów	48
Zapasy i palcaty Nubijczyków	48
III. IGRZYSKA I KULTURA CIELESNA STAROŻYTNEJ EUROPY	49
Celtowie - zapomniane igrzyska i etyka walki	49
Aonach Iailtiu - najstarsze europejskie igrzyska sportowe	49
Etyka walki i system wychowania wojowników celtyckich.....	61
Sport i systemy wychowania w antycznej Grccji.....	63
Mityczna geneza greckiej pedagogiki	63
Wojskowy system wychowania w Sparcie	65

Ateńskie wychowanie obywatelskie	69
Gimnazjony, gymnopedia i igrzyska panatenajskie.....	70
Filozofia starożytnej Grecji wobec ciała i form współzawodnictwa cielesnego.....	72
Rola religii w agonisycie greckiej	81
Charakter agonistyki greckiej.....	84
Specjalne znaczenie i charakter igrzysk olimpijskich	87
Igrzyska greckie i sport poza Olimpią	90
Igrzyska istmijskie — Isthmia	90
Igrzyska pytyjskie - Pythia	91
Igrzyska nemejskie - Nemejady.....	92
Heraje	92
Igrzyska inne niż panhelieńskie	93
Typy sportów starogreckich	94
Sport w antycznej literaturze i sztuce greckiej	118
Antyczne początki terminologii sportowej	125
Etyka starożytnego sportu	128
Wychowanie fizyczne i igrzyska w Imperium Rzymskim	131
Wychowanie fizyczne i wojskowe - cofnięcie w stosunku do Grecji	131
Walki gladiatorów, naumachie i bestiaria	135
Medycyna i higiena w starożytnej kulturze śródziemnomorskiej	147
Początki starożytnej turystyki	151
Europejskie myślistwo starożytne	153
 IV. STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE DALEKIEGO WSCHODU ...	154
Periodyzacja i charakter orientalnej kultury cielesnej	154
Chiny	156
Kultura cielesna starożytnych Indii	159
Higiena dawnych Indii	164
Korea - od starożytnych tradycji do średniowiecznej etyki hwarangdo.....	165
Hwarangowie w literaturze	170
Inne dawne zabawy ruchowe i gry koreańskie	171
Japonia	172
 V. ŚREDNIOWIECZNE SPORTY RYCERSKIE, MIESZCZAŃSKIE I PLEBEJSKIE, TURNIEJE, GRY, ZABAWY I PIELGRZYMKI	175
Gry i zabawy ludowe „ciemnych stuleci”	175
Igrzyska bizantyjskie	178
Kultura cielesna i formy współzawodnictwa fizycznego wczesnej Słowiańszczyzny . .	182
Bułgaria	182
Ruś Kijowska	186
Polskie średniowiecze	188
Gry i zabawy) wikingów	192

Tradycje i najstarsze świadectwa	192
Dawne zasady współczesnej gimnastyki	198
Pod komendą Attyli, Arpada i Czyngis-chana	198
Stepy Azji Środkowej - geograficzną ośią historii?	198
Wynalazcy strzemienia - Hunowie.....	199
Kultura saraceńska w Europie.....	201
Wpływy' Awarów i Madziarów	202
Igrzyska imperium mongolskiego	203
Średniowieczne gry Hu ropy Zachodniej	214
Chrześcijaństwo średniowieczne a gry ludowe.....	222
<i>Bellatores</i> , ich wychowanie, turnieje i rozrywki	227
Literatura i sztuka średniowiecza związana z turniejami rycerskimi.....	234
Myślistwo średniowieczne	237
Zabawy <i>laboratores</i> - miasta i tradycja. <i>Fratemitates sagittariorum</i>	240
Medycyna i higiena średniowiecza	247
Więzienie czy świątynia duszy? Chrześcijaństwo średniowieczne wobec sportu i kultury ciała.....	251
Pielgrzymki, czyli turystyka religijna.....	256
Średniowieczne słownictwo związane z kształtowaniem sprawności fizycznej	260
Elementy ludyczne w literaturze i sztuce średniowiecza	268
 VI. KULTURA FIZYCZNA EPOKI ODRODZENIA I XVII WIEKU	270
Odkrycie świata i człowieka	270
Przedświt odrodzenia <i>doctor angelici</i> i jego poglądy na ciało ludzkie	272
<i>L'uomo universale</i> , czyli renesansowy ideał osobowości ludzkiej.....	274
Postęp nauk medycznych i higiena	282
Renesansowa sztuka i literatura wobec średniowiecznych igrzysk i zabaw.....	286
Ludyczność karnawałowa	287
Początki nowożytnej turystyki - <i>grand tour i peregrinatio academica</i>	289
Polowania.....	291
Rozwój gier miejskich	292
Narodziny nowożytnego konceptu <i>fair play</i>	297
Gry piłkarskie Ameryki Środkowej.....	300
<i>Palin i chueca</i>	308
Deklaracja o rozrywkach Jakuba I.....	314
Olimpiady Roberta Dovera.....	320
Gry i zabawy konne dworskich kawalerów	322
Rozwój gier piłkarskich w Anglii	331
Medycyna, fizjologia i higiena w XVII wieku	334
Pod wpływem pedagogiki Komenskiego	336
Gry i zabawy' w malarstwie niderlandzkim	342

VII. WIEK ROZUMU I MASZYNIZACJI LUDZKIEGO CIAŁA

ORAZ JEGO DZIEWIĘTNASTOWIECZNE KONTYNUACJE.....	345
Drugie podejście humanistów	345
Era wielkich pionierów gimnastyki	353
Kształtowanie się sporu brytyjskiego	360
Malarstwo sportowe w Anglii	370
Polska kultura fizyczna czasów saskich i stanisławowskich	371
Dawne gry piłkarskie	371
Kuligi i szlichtady.....	374
Gry towarzyskie	377
Walki szermiercze na kije - palcaty	378
Początki nowoczesnego wychowania fizycznego	379
Gondolierzy, teoretycy pływania i metrowie	384
Postępy osiemnastowiecznej higieny, lecznictwa i rekreacji zdrowotnej	391
Promenady, foksale i cyrk.....	393
 VIII. STULECIE PARY I WELOCYPEDU 1815-1914	396
Sport w Anglii	396
Pedagogika Thomasa Arnolda i tradycje <i>public sebools</i>	398
Krykiet.....	402
Boks	406
Wioślarstwo	408
Rozwój gimnastyki	412
Idee gimnastyczne Ludwika Bierkowskiego	414
Szkolne wychowanie fizyczne i lekarskie. Gabinety na ziemiach polskich	
2 połowy XIX wieku	418
W obronie etnicznej tożsamości	422
Ruch sokoli w Czechach	422
Polski ruch gimnastyczny i sokoli	425
Sokół i ruch sportowy w pozostałych krajach słowiańskich	429
Ruch sportowo-niepodległościowy w Bułgarii	430
Sport a niezawisłość w krajach celtyckich.....	432
Kraj Basków	436
Finlandia	44]
Ogrody Fróbla, Raua i Jordana	442
Kolonie letnie	447
Wyjazdy do wód i postępy higieny	448
Ruch na turystyczny	454
Ewolucja systemów gimnastycznych	455
„Anioły na rowerze”, czyli wychowanie fizyczne a emancypacja kobiet.....	458
Muskularne chrześcijaństwo i YMCA.....	462
Próby przywrócenia igrzysk olimpijskich przed 1896 rokiem	466
Igrzyska panhelleńskie 1859-1889	466
Igrzyska olimpijskie w Much Wenlock	469
Inne zapomniane próby wskrzeszenia olimpiad	471

Coubertin i jego dzieło	474
Ruch stowarzyszeniowy i internacjonalizacja sportu	479
Ruch stowarzyszeniowy w Polsce	485
Technologizacja sportu: gry piłkarskie, sporty kołowe i motorowe	487
Sport w literaturze i sztuce XIX wieku	490
Literatura	490
Malarstwo	493
Malarstwo sportowe w Polsce	495
Rzeźba	495
Dziewiętnastowieczny sport a muzyka	496
Agencja podróży Cooka i początki nowożytnej turystyki	499
Początki turystyki górskiej i alpinizmu	503
Pionierzy wspinaczki wysokogórskiej w Polsce	505
Wyścigi do ostatnich nieodkrytych terytoriów	506
Spektakle konne i atletyka cyrkowa	509
Polska szkoła zapaśnicza	514
 IX. FASCYNUJĄCY WIEK SPORTU	517
Sport i wychowanie fizyczne w latach 1918-1939	517
„Złota epoka sportu amerykańskiego	521
Rozwój ruchu olimpijskiego do 1939 roku	528
Olimpijskie konkursy literatury i sztuki	536
Sport i wychowanie fizyczne w Polsce do 1939 roku	542
Sport i wychowanie fizyczne w krajach totalitarnych	545
Sport w faszystowskich Włoszech	545
Sport nazistów w Niemczech	548
Sport w faszystowskiej Hiszpanii	551
Sport a faszyzm Peróna w Argentynie	552
Faszystowska ideologia sportu w innych krajach	554
Sytuacja Japonii	555
Sport i fizkultura w ZSRR	556
Robotnicze ruchy sportowe przed 1939 i po 1945 roku	557
Sportowy ruch robotniczy w Polsce	561
Sport podczas II wojny światowej	563
Sport i polityka w dobie zimnej wojny	572
Literatura i sztuka sportowa po zlikwidowaniu konkursów olimpijskich	579
Hpika wielkich tourów	586
Polskie tourv	591
Problemy ruchu olimpijskiego 1945-2010	594
Intelektualna refleksja nad istotą kultury fizycznej - filozofia sportu	599
Międzynarodowa Akademia Olimpijska	612
Igrzyska inne niż olimpijskie	619

Igrzyska Wspólnoty Narodów	619
Igrzyska panamerykańskie	621
Igrzyska panafrkańskie	622
Igrzyska Ameryki Środkowej i Karaibów	623
Igrzyska azjatyckie	624
Igrzyska bałkańskie	627
Igrzyska boliwaryjskie	627
Igrzyska śródziemnomorskie	628
Igrzyska makabijskie	629
Igrzyska Pacyfiku	629
Igrzyska Krzyża Południa	630
Igrzyska środkowoamerykańskie	630
Igrzyska wysp Oceanu Indyjskiego	630
Igrzyska GANEFO	630
Igrzyska grup etnicznych	631
Sport w Polsce Ludowej w latach 1945-1989	631
Szkolnictwo i urządzenia sportowe	634
Sport wyczynowy w latach 1945-1980	636
Sport a UNESCO	640
Sport w procesie dekolonizacji. Emancypacja Afryki	644
Sport i igrzyska gejów i lesbijek	654
Rozwój turystyki	658
Rodzaje i typy turystyki	661
Od Mandeville do leheranu - sport a rehabilitacja niepełnosprawnych i upośledzonych umysłowo	668
Paraolimpiady i olimpiady specjalne	668
Rehabilitacja i sport niepełnosprawnych w Polsce	674
Sport niepełnosprawnych w filmie i literaturze	675
Pozostałe ważniejsze problemy rozwoju sportu i wychowania fizycznego w XX wieku	677
Sporty orientalne	677
Sport w Ameryce Południowej	678
Rasizm i sport	678
Medycyna a sport. Doping	680
Przemiany polityczne i ekonomiczne po 1989 roku	682
Okres przemian w Polsce 1990-2010	682
Emancypacja kobiet	684
Burzliwy pochod piłki nożnej	686
Piłka nożna w Polsce	695
ZAKOŃCZENIE	698
U progu XXI wieku - pytania o przyszłość sportu	698
ANEKS	704

Zwycięzcy regat Oksford-Cambridge.....	704
Igrzyska olimpijskie 1896-2012	706
Olimpijskie konkursy literatury i sztuki 1912-1948	708
Wawrzyny olimpijskie PKOl 1969-2008	715
Mistrzowie i medaliści mistrzostw świata w piłce nożnej 1830-2010	720
Mistrzowie Polski w piłce nożnej 1920-2012	721
SELEKTYWNA BIBLIOGRAFIA	724
INDEKS NAZWISK	736
ŹRÓDŁA ILUSTRACJI	765